

N:o 159.

Af herr **A. W. Styrlander**, om särskild bevilning för jordbruksfastighet, som eges af bolag.

Gång efter annan hafva förslag framstälts att i någon mån söka råda bot på det samhällsfarliga, som ligger deruti, att bolagen i vårt land börja lägga under sig jordbruksfastigheter i sådan mängd, att den sjelfegande bondeklassen kommer att väsentligt förminskas. Det har hitintills varit hufvudsakligast Dalarne och Norrland, som med sina på skogar rika bondehemman mest varit föremål för bolagens förvärf, men åtskilliga tecken tyda på, att äfven mellersta och södra delarne af vårt land i en ganska snar framtid skola råka ut för samma olycka, om icke i tid kraftiga åtgärder deremot vidtagas. Riksdagen har ock fäst Kongl. Maj:ts uppmärksamhet på saken, och Kongl. Maj:t har genom vederbörande myndigheter sökt utreda frågan hvad beträffar Dalarne och Norrland. Ehuru denna utredning, som dock ingalunda kan anses vara fullt uttömmande, visar en högst oroväckande ökning i bolagens jordförvärf under de sista tio åren, torde likväl, om myndigheternas utlåtanden skola läggas till grund för det förslag, som kan väntas framkomma från Kongl. Maj:t, föga vara att hoppas, att förslaget skall blifva genomgripande och verksamt, hvarförutom det torde vara osäkert, om och när ett dylikt förslag kommer att föreläggas Riksdagen.

Under det man väntar på ett dylikt förslag, kunde Riksdagen, enligt

min tanke, vidtaga en åtgärd, som skulle visa bolagen, att deras förvärf af jordbruksfastigheter icke kan ohejdadt få fortgå. Och denna åtgärd vore endast en följdriktig utveckling af beslut, som Riksdagen förr fattat.

Och denna åtgärd vore att strängare beskatta sådana jordbruksfastigheter, som förvärfvats af bolag. Detta system kan ju sägas redan vara infördt i vårt land, derigenom att fångeshandling, hvarigenom bolag förvärfvat fastighet, vid lagfart skall beläggas med dubbelt så hög stämpelafgift som andra fastigheter. Detta system innebär, enligt min tanke, icke heller någon orättfärdighet, ty dels har ett bolag lättare att åstadkomma köpesumman och således äfven stämpelafgiften än en enskild person, och dels ikläder sig, kan man säga, en enskild person, som själf bebor och sköter fastigheten, större förpligtelser mot själfva jorden än ett bolag, hvars hufvuduppgift måste vara att pressa ut så stor vinst som möjligt af densamma. Och om man ser frågan ur statens synpunkt, torde det få anses vara ett axiom, att en stat är lyckligare, friare och starkare, ju flere af dess individer ega en egen torfva.

Jag megifver gerna, att mitt förslag icke är tillfyllestgörande, men jag är öfvertygad om, att något dermed kunde vinnas, och att det vore ett gif akt, som ej kunde missförstås.

Denna strängare beskattning af bolag, som förvärfvat jordbruksfastighet, borde tillämpas såväl vid förvärfvet af fastigheten som vid dess fortfarande besittning, d. v. s. utgå såväl med förhöjd stämpel vid lagfart som med förhöjd bevillning.

I en annan motion föreslår jag därför höjd stämpel å bolagsfångeshandling om köp af jordbruksfastighet.

Hvad beträffar den förhöjda bevillningen, torde det för närvarande icke vara lämpligt att sätta densamma högre än den bevillning, som nu utgår, enär ju bevillningen inverkar på andra utskylder.

Jag vågar därför vördsamt föreslå:

att Riksdagen ville vidtaga den förändringen i bevillningsförordningen, att jordbruksfastighet, som eges af bolag, måtte åsättas en särskild bevillning till beloppet lika med den vanliga bevillningen af jord-

bruksfastighet, samt att denna bevilning under namn af särskild bevilning för bolags jordbruksfastigheter måtte i kronans räkenskaper föras i särskild kolumn.

Stockholm den 27 januari 1899.

W. Styrlander.

I motionens syfte instämma:

Joh. Nydahl.	C. J. Hammarström.	J. Bromée.
O. Walter.	P. Norberg.	David Bergström.
Johan Ericsson.	J. Byström.	E. Norman.
A. Thylander.	H. Pantzarhielm.	E. Eriksson.

N:o 160.

Af herr **A. W. Styrlander**, om viss ändring af stämpelförordningen.

På grund af de skäl, som finnas närmare angifna i en annan af mig jemväl denna dag till Riksdagen afgifven motion om särskild bevilning för bolags jordbruksfastigheter, får jag härmed vördsamt föreslå:

att Riksdagen ville vidtaga den förändringen i kongl. förordningen angående stämpelafgiften den 9 augusti 1894, att afhandling om köp af fast egendom